

Hodnocení školitele

Mgr. Iva Svobodová-Kilianová vstoupila do doktorského studia v říjnu 2000 po absolutoriu oborů portugalština-španělština na FF MU v Brně. Od počátku DS udržovala pravidelné kontakty se školitelem, jezdila na konzultace a snažila se plnit předepsané atestace. Po narození prvního dítěte na čas přerušila studium, věnovala se však i nadále svému tématu. Od roku 2001 působí jako asistentka na oboru portugalština v Ústavu románských jazyků a literatur na FF MU v Brně, v akademickém roce 2002-2003 působila externě také na UP v Olomouci. Jakmile jí to okolnosti dovolily, obnovila doktorské studium, postupně vykonala všechny předepsané atestace včetně státní doktorské zkoušky, absolvovala studijní pobyt v Portugalsku (leden - září 2004) a prohlubovala pojetí doktorské disertace. Seznámila se s vývojem i s různými pojetími teoretické stylistiky v obecnělingvistickém rámci i v konkrétních jazycích a tímto směrem orientovala doktorskou práci, věnovanou problematice a stylistickým funkcím členu v současné portugalštině. Před odevzdáním disertace se jí (2007) narodilo druhé dítě. Je tedy patrné, že doktorandka pracovala s velkým úsilím a musela překonávat nemálo překážek. Jen díky své pracovitosti a vytrvalosti dokázala dovést doktorské studium do konce.

Předložená doktorská disertace „Stylisticko-pragmatické faktory použití členu v současné portugalštině“ je pokusem uchopit jeden z funkčních aspektů členu v portugalštině. Studium členů má v romanistice značně dlouhou tradici, v jednotlivých románských jazycích byla podniknuta řada monografických pokusů o nalezení invariantní gramatické funkce tohoto polyfunkčního operátoru, nicméně právě pro jeho polyfunkčnost a významovou neustálenost žádný z nich nedospěl k jednotnému a definitivnímu řešení.

Iva Svobodová si klade za úkol prokázat, že je možné zkoumat člen v portugalštině i z hlediska stylistického, a vycházejíc z principů PLK se pokouší nastínit na materiálu ze současné portugalštiny metody takového zkoumání. Analytická část práce vede k závěru, že vyhledávání stylistických hodnot a funkcí členu je možné ve všech mikrojazykových a makrojazykových rovinách. V rovině morfologické je zkoumána příznakovost ze dvou hledisek: gramatického a lexikálního. Doktorandka při tom vychází z pojetí příznakovosti formulovaného Marií Krčmovou. V kapitole o sémantických aspektech použití členu vychází z determináčních procesů, o nichž pojednává *Gramática da Língua Portuguesa*, a v rámci nich se pak snaží vyhledávat stylisticky aktivní vlastnosti členu související se syntaktickými funkcemi portugalského substantiva. V poslední páté kapitole se na příkladě jazyka publicistického snaží nastínit také to, do jaké míry ovlivňuje použití členu typ textu neboli funkční styl.

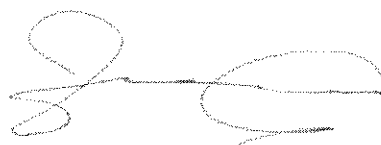
Práce má tedy jednak elementární záběr strukturální (zkoumající člen v rámci vnitřní jazykové struktury) a jednak záběr funkčně stylistický (zkoumající příznakové a bezpříznakové používání členu). V otázce stylistické, příp. pragmatické příznakovosti však autorka nemá zcela jasno. Většinou se opírá o práce a hodnocení portugalských gramatiků, v obecných otázkách však přihlíží také k produkci české a slovenské. Při tom prokázala dobrý rozhled bibliografický. Obecné principy přijímá s kritickým srovnáváním názorů, místy se snaží o vlastní formulace, ale občas jí unikají obecně zavedené termíny. V materiálové části soustředila řadu zajímavých informací a postřehů ponejvíce autorů portugalských, i zde však dokáza-

la aplikovat poznatky z oblasti slavistické. Více pozornosti snad mohlo být věnováno pojetí srovnávací stylistiky u pražského romanisty Jana Šabršuly.

Práce je přehledně strukturovaná: v úvodu se prezentuje obecné uvažování o stylistice a jejím vývoji a podává se charakteristika členu jako jazykové kategorie. V materiálové části autorka zkoumá stylistické hodnoty členu v portugalštině, její výzkum vyústí v jasně formulované závěry. Celková orientace je spíše empiricky materiálová, didaktická a kontrastivní než teoreticky metodologická. Příznivý dojem narušuje neuspokojivá konečná redakce práce, zejména v první části: je zde řada formulačních neobratností v češtině, místy se opakují slova nebo části výpovědí, interpunkce někdy neodpovídá normě spisovné češtiny, najdou se tu překlepy a občas i věcná nedopatření (např. termín *nomínium* v závěrech).

Jako celek práce do značné míry závisí na jiných autorech a jimi formulovaných poznatcích; místo exaktní analýzy se s jazykovým materiálem nakládá v rovině dojmů, přesto však disertace přináší řadu zajímavých postřehů a informací o portugalštině a je založena na zvládnutých principech funkční stylistiky. Doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze dne 1. 2. 2008

Prof. PhDr. Bohumil Zavadil, CSc.
školitel